

Світлана Богдан

Той,
Хто бачить
мене

Увага!

Електронна версія книжки розповсюджується
умовно-за-гроші.

Висловити свою подяку авторці можна
на картку Приватбанку **5211 5373 2495 2048**,
Богдан Світлана Миколаївна.

Усі кошти, зібрані віршами, будуть перера-
ховані на потреби Першого добровольчого
мобільного шпиталю ім. М. Пирогова

ЕЛЕКТРОКНИГА

УДК 821.161.2-1
ББК 84(4Укр)6-5
Б73

Богдан, Світлана.

Той, Хто бачить мене. — К.: Санченко: Електронкіта,
2015. — 72 с.

ISBN 978-617-7026-25-8

ISBN 978-617-7026-02-9 (серія)

Розмови з силами добрими й злими, пророкування кінця світу і пришествя богів, смирення, різкість і непевність наповнюють цю книжку, назва якої – описове означення Бога. Від міфологізації буденності – до глибокої від неї втоми. Міське життя у збірці змальовано у всіх своїх етапах повного річного чотирисезонного кола, яке для людини міста означає передовсім чергування почуттів, думок, надій. Від зими – і до осені. І все це було би дещо меланхолійно, якби не клен! Той самий клен, чиї підняті догори руки означають перехід на інший рівень бачення...

Тексти подано в авторській редакції.

Ілюстрації *Софії Атлантової*

Авторка висловлює подяку за фінансову підтримку у виданні цієї книжки пані Марині Максименко, а також Олені Максименко, яка передала на потреби видання кошти від продажу власної збірки «Я тобі листопад».

Той, Хто бачить мене, я і мій клен

У дитинстві, коли щодо незнайомих людей виникають найдивніші підозри, мені здалося якось, ніби сусідський хлопчик постійно може мене бачити. Хоч би де я бувала, хоч би як ховалася — він може побачити мене, якщо схоче. Це було соромно і взагалі — нестерпно. І добре, що минуло так само несподівано, як і почалося.

Саме про це я подумала перш за все, коли прочитала назву цієї збірки: «Той, Хто бачить мене»...

Однак тепер думка про те, що Той (той самий Той!) бачить нас щомиті,— заспокійлива. Бо ж якщо Він бачить кожную хвилинку життя кожної душі — значить, розуміє нас у кожній думці та деталі, а отже — не засуджує. А засуджують, якщо вірити баченню Світлани Богдан, «безгрішні судді без облич», які живуть за канапою. Це їхня професійна діяльність, і вони досягли у ній вершин! Але, якщо йти за логікою поетичної думки нашої авторки, навіть на цьому суді ми маємо адвоката, адже «зранку на твоїй захист встає сонце». Воно взагалі тому і сходить на небі, щоби стати на захист усіх. Бо ж сонце теж нас бачить згори. Треба лише його дочекатися, перетривавши відносно, конвенційне, тимчасове, не повіривши суддям, що у тобі «більше немає потреби».

Перетерпіти, перетривати, перемучитися — і дочекатися. Здається, багато із віршів цієї збірки саме про це.

А ось що буде далі, коли очікувана мить настане?

*

*Вечір знов туманний нині,
Крапле, крапле — світ наш тане.
Розчинятися у плині
Вічним вам не страшно, пане?*

Ці рядки з попередньої збірки поетеси «Коли ще автомобілі були людьми» я згадую кожного туманного вечора у листопаді чи у березні. І неодмінно читаю повністю тим, хто трапляється поряд. Мені здається, що з якогось погляду всі пізніші вірші Богдан існують уже *після* строфи:

*Пане, тьма лице вам зіла!
Панно, все, нема декору!
Клени, майже вже без тіла,
Мовчки руки тягнуть вгору.*

І це «після» стосується не лише логіки розвитку авторської творчої манери. Це саме темпоральне, сюжетне *після*. Полуда спала з очей, декор зник, а те, що лишилося, — настільки важливе, що має бути описане за допомогою цілого комплексу метафор.

Отже, коли весь світ розчинився у тумані, виявилось, що ти — камінь на найвищій гірській вершині, що ти — всеєдині золотого кокона, і це охороняє тебе від Всесвітнього рибалки, якого мучить голод, «він хоче їсти і ловить нас». Що ти — «простір, що утворився між стуленими долонями Господа, Який дмухав на них, щоб зігрітись у холодному Всесвіті».

Здається, головне тут — уміти бути часом помітним, а часом — непоміченим. Керувати своєю видимістю.

*Є право дивитись будь-де,
Та очі зведеш — і навзаєм
Малого такого тебе
Безмежжя небес споглядає.*

І це добре.

Натомість існує і «простір чудний, який жодним з мілярдів очей нас не зауважив».

І це теж добре. Бо погляд ворожого простору недобрий, погляд тут означає навіть більше, ніж учинок, більше — ніж слово. Поглянувши на тебе — він привласнить тебе. Вбудує твій відбиток у своїй свідомості у неприємний, нерідний, небезпечний для тебе світ. А цього допускати не можна.

Розмови із силами добрими й злими, пророкування кінця світу і пришествя богів, смирення аж до самоприниження, різкість і непевність наповнюють цю книжку, назва якої — описове означення Бога. Від міфологізації буденності — до глибокої від неї втоми. Міське життя у збірці змальовано у всіх своїх етапах повного річного чотирисезонного кола, яке для людини міста означає передовсім чергування почуттів, думок, надій. Від зими — і до осені.

І все це було би дещо меланхолійно, якби не клен!

Той самий клен, чиї підняті догори руки означали перехід на інший рівень *бачення*.

На сторінках цієї збірки клен зустрічаємо дев'ять разів, часто — у самому серці вірша, в найбільш символічно важливій його частині.

*Шумить ген
з усіх сил,
бо він — клен,
а я — пил.*

Особисто я не вірю ліричній героїні, що вона — пил. Легше повірити, що вона таки клен. Що саме це дерево

символізує, як видається, ту частину особистості, яку авторка протиставляє тлінному і буденному пилу і тому тілу, подібному на десятки тисяч інших, які, наприклад, не можуть вибратися зранку з Троєщини.

Клен належить одночасно і природі, і місту. Він сповнений краси та містики. Він — своєрідний ангел ліричної героїні:

*Наші руки здійснились, уста наші справдились.
А всі решта відходять, зникають, ламаються.
А спасіння із вранішніх кленів спускається,
І проміння звіщає, що люблять насправді нас.*

І коли читати вірші з такої перспективи, вони набувають для мене додаткової сили і глибини, об яку розбивається постійне вказування на людську недосконалість. Бо хоч би скільки було її доказів, клен натомість завжди засвідчить протилежне:

*Стоїш — ніби в центрі, і знаєш, і значиш,
І довші вже ночі, і ноти є вищими,
І клен серед парку, що свідчить: «Я бачив!» –
Він свідчить зростанням своїм незахищеним.*

Галина Ткачук

Той, Кто бачить мене

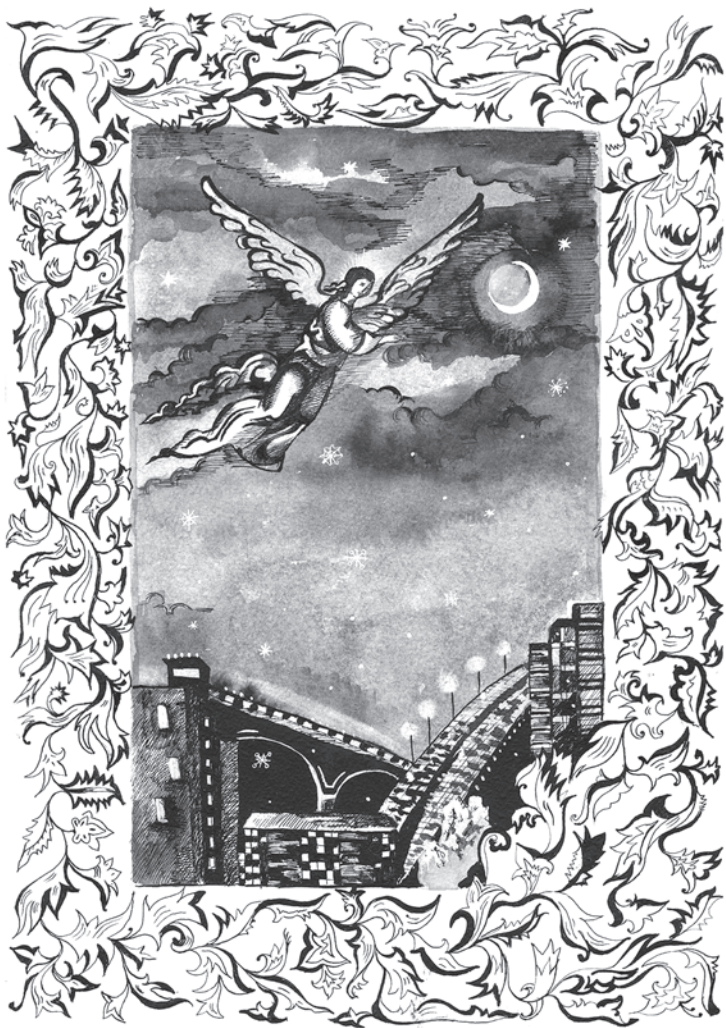

Я, можливо, навчуся колись говорити
і зумію докупити складати слова,
Але ріки спливають, а я недоріка
від цвітіння дерев до спадання листків.
Ось Ти прийдеш, і станеш у серці самому,
і заповниш ту пустку, що не зажива,
А у мене не знайдеться слів для подяки –
тільки белькіт безсилий і намір хисткий.

Ось Ти прийдеш – а я ще не вмію стояти
так, щоб вітер волосся не плував мені,
Ще не знаю, для чого дано моє тіло
і куди відлітають ворсинки кульбаб,
Ще боюся сама вирушати у темінь
і шукаю тлумачення бачених снів,
А вже Ти надійшов і у серці стоїш
серед мотлоху тижнів і руйновища зваб.

Я, напевне, навчуся колись розмовляти,
буду годна сказати для Тебе про все,
Але шумно від міста до міста і далі
сіра траса ріки загортає рукав,
І єдине, про що попросити умію,
коли подує до Тебе мій подих несе:
Научи мене твердо дорогою стати,
щоб і Ти по мені своїм кроком ступав.

Зимовий погляд

День

Покара приходить щоранку, і вкотре
Пригадуєш координати глобально.
Тебе вигортає з-під теплої ковдри
Руками холодними місто безжальне.

Як тільки будильник запіє о шостій,
То знов розпочнуть біг секунди і відстань.
Перпендикулярно тоді до доріг стій,
Але паралельно іще до дерев стань.

Розійдуться небо й земля на дві чаші,
Одесну й ошую ходитимуть люди,
Річки потечуть, і кипітимуть каші,
На траси насуне заторів полуда.

Поїдуть листи, причаївшись в конвертах,
І ти – серед цього – також будеш чинним:
Перпендикулярно до сонних і мертвих,
Але паралельно живим і активним.

Ти сильний: до вечора втримати зможеш
Ногами – підлогу, на маківці – стелю.
Однак знову Той, Хто завжди переможець,
Вкладе тебе навznak назад до постелі.

Бо кожен із днів – мов химерний твій замок,
Який так старанно ти зводиш щоразу,
Проте він розсиплеться врешті так само
На сотні піщинок найменших топазу.

І будеш – володар уламків барвистих,
Полеглий у битві за рухи і кроки,
Перпендикулярно з планетною віссю,
Але паралельно підземним потокам.

Ранок. Спроба виїхати з Троєщини

Такий дзен
по всіх снах:
прийшов день,
а я — прах.

На брук площ
і здаля
іде дощ,
а прах я.

Шумить ген
з усіх сил,
бо він — клен,
а я — пил.

Затор в бік
усіх міст,
сирен крик,
голів ліс.

В маршрутках
місць нема.
На ногах
йду сама.

Ї ти ба!
Мільйон нас —
подоба
і образ.

Є Хтось, Хто хоче поговорити
із нами вітром, землею й смертю.
Він всі слова спрямував під розстріл —
Йому так смішно, що ми ще прагнемо.
Кудись рушаєш — чогось шукати,
боротись з дикою круговертю:
На руки вдягнуто рукавиці,
і ногавиці на ноги вдягнуто.

Якщо ж колись на чужому полі
впадеш, знесилений, ненароком,
Не прийдуть верби: голки запустять
стеги, колись такі оксамитові,
Ти шию витягнеш трохи більше,
із себе визирнеш краєм ока,
А що побачиш — про те промовчиш.
Це буде твій подарунок світові.

Хто так спокійно оповідає
мене в обличчя сказаним датам,
Усі слова спрямував під розстріл —
вони мовчання Його порушники.
Як промовляв до нас цвітом яблунь,
то чим могли ми відповідати?
На очі вдягнуто окуляри,
у вухах міцно сидять навушники.

Товори мені дуже-дуже тихо.
Тільки так зумію тебе почути.
Присуди мені якнайвищий титул,
І тоді я зможу такою бути:

Мов принцеса в тролейбусі, що за нею
Через ціле місто — кортеж заторів.
І щомиті, пущені над землею,
Прошивають нас sms прозорі.

Ну а ти на асфальті такий маненький,
І кричать на тебе всі крики разом
Стомільярдних міст п'яти континентів.
Хто німує?! О, це для них образа!

А ти бачиш: світ тобі перед очима
Прапорцями вимахує, б'є чечітку.
Тільки він, на щастя, проходить мимо,
І за ним інакше щось буде видко,

Як рвонеш квартиру — а там не повітря,
Як за двері ступиш — й напнешся висячи,
І ти сам — в ефірі наскрізне вістря,
На яке життів нанизали тисячу.

Але поки будинки стоять зухвало,
Поки товсті контролери пролазять будь-де,
Говори щонайтихше і дуже мало, —
Тільки так мені тебе чутно буде.

Скільки в тобі поцілунків?
Десять мільйонів – срібних.
Пускаєш їх по одному,
Наче свій дух – на волю.

Шепчеш на всю ніч лунко:
«Рідна моя, рідна!»
Серце мого дому,
Світло мого болю.

Збирайся, пий каву.
Маршрутки нас
 не переможуть.
Бісів кривого крою
Носять в собі одержимі.

Дивиться диявол –
А нам окремо не можна:
Доки в обіймах двоє,
Вони для нього незримі.

Місто дереться вище
Мелодіями молота –
А нас не здолають столиці,
Нас не розлучать вагони.

Хочу тебе, як тиші.
Хочу тебе, як золота.
Ти воздаєшся сторицею
За лемент усіх телефонів.

Кокон

Довкола мене виткано кокон
З тонесеньких мідних ниточок.
Нехай зорять косим оком —
Ніщо не проникне у мій прихисток.

Всесвітній рибалка нагострив гачок.

Енергія циркулює у коконі
Згори донизу і навпаки.
Мій панцир — невидима луска окуня —
Голки відскакують зі срібним дзенькотом.

Всесвітній рибалка розіслав вудки.

Мене не дістануть і не зачеплять,
І промине, не завваживши, час.
Під плетивом тихо, безпечно і тепло.

Всесвітнього рибалку мучить голод,
Він хоче їсти і ловить нас.

Зимове поле

Так багато поля — і так мало в ньому мене,
Аж не стане врешті й забракне для повноти.
Одиноке дерево — серце його сумне,
Крові вітру безбарвній, холодній крізь нього йти.

Назбиралося хмар — але я далека для них,
Достигає сонце — а я для нього мала,
Де на грудях поля лежить розпочатий сніг,
Що такий, наче зовсім усякі дні не жила.

Наче перша з годин, що ногами на цих ґрунтах,
Наче вчитись ходити, дихати, чути щем,
А з прочутого — тільки болі по закутках —
Вельми добре, що є, — отже, певно, жива іще.

Ї на точці, відкіль початок, який без кінця,
Перехресні вітриська гинуть у боротьбі,
Й усвідомлюєш враз, що сніг тобі до лица:
Чистотою своєю цей сніг до лица тобі.

Січневе повечір'я для нас двох

Ходімо в гості до цього вечора —
Він добрий, тож пригостить нас тишею.
Це ж можна душу свою потішити,
Розмови вголос на час облишити.

Уже б, здавалось, хіба щось станеться?
А ось відчую, ступивши за поріг:
У мене є весь цей непочатий сніг
І ще долоні у тінях алей пустих.

А більше, власне, нічого путнього,
Або, точніше, нічого зайвого.
Є той, хто поруч, — не покидай його
Заради замислу життєдайного.

Хай скільки днів буде — всі закінчатся.
Хай скільки квітів — а засиха стебло.
Ніколи в мене нічого не було,
Лише сьогодні є сніг і рук тепло.

Мої очі втомились, їх на ніч закрито
Для поновлення сил і перегляду снів.
На своїх літніх сукнях ти вишила квіти,
На зимовій одежі ти вишила сніг.

В мене сили лишилося тільки на подих.
Хто ж врятує цей світ, коли знов буде день?
А у тебе в очах – неосяжний цей подив
Перед плачем лісів, перед сміхом людей.

Як не втомиться місяць світити так довго?
Вже лягав би спочити у теплий туман.
На машині своїй ти малюєш дорогу
І рушаєш по ній без речей і сама.

Весняний погляд

Мимохідь

Сьогодні знову виводжу тінь свою на променаду.
Хтось в надії на вічний кайф обгорткою шурхотить.
Але тільки десять секунд триває смак шоколаду.
Тільки уривки фраз вловлюю мимохідь.

Можливо, єдине, в що можна справді повірити:
Ми – добрий привід, щоб вітер
міг нашим волоссям грати.
Я намагаюсь вдихнути якомога більше повітря –
Але все одно його доводиться видихати.

Ти часом обнімеш так, неначе ми разом назавше.
А потім усе-таки випустиш. А потім сядеш у потяг.
А потяг зникне за рогом, нікому не розказавши,
Хто кого кличе і в кого залегкий для вечора одяг.

Проходячи наскрізь міста, через юрми шалені,
Ми – просто привід, щоб світло
могло нам на лиця лягати.
Щойно встигаєш набрати життя повні легені –
А вже через мить його доводиться видихати.

Коли на світ наступає ніч
Темною волохатою лапою,
Безгрішні судді без облич
Збираються в закутку за канапою.

Вони важать твої вчинки і одностайно
Висловлюють обурення та відразу.
Вимагають вжити заходів негайно,
І радяться, і щоразу

Тобі виносять вирок, безпорадному, сонному:
«У цій людині вже немає потреби!»

А зранку на твій захист встає сонце,
У поспіху гублячи золото з себе.

Сьогодні ми відзначаємо
свято небесного дощу:
краплі на віях —
знаки твого смирення.
Приймай без нарікань
шелестливі потоки —
це одна з найменш болісних
осанн нашим бідам.
Ранкові, ще темні, вокзали
сотають холодними пальцями
безкінечні кіноплівки поїздів —
щоденні сеанси розставання.
А завтра — нові ювілеї:
двітисячісотий робочий день,
затори по три години,
п'ятсот людей на станції метро «Петрівка».
І більше — жодної радості:
тільки викурити тихенько вечір,
притрушуючи попелом
власну скоцюрблену тінь;
тільки шептати в темряві,
склавши замочком руки:
«Нехай буде воля Твоя,
а не моя».

Хто такий ти, нав'язлий в зубах швидкоплине
зі скреготом гальм?
Я ім'я твоє знаю, ти назирці ходиш,
примножуєш жаль.
Ти щодня кажеш казку химерну, неначе
минає цей день
І також що, крім вимірів трьох, нам притулку
немає ніде.

В тебе мова доладна, та не довіряю
маршруткам і псам.
Ставиш сіті зі страху, але потрапляєш
до них тільки сам.
Де припишкнув утеклий з годинників вечір
в туманнім плащі,
Найтихіше із трав проростає до зізд мир моєї душі.

Жмут торішніх пір'їн із качок перелітних
давно вже зітлів,
То навіщо боятися темних очей чи зів'ялих листків?
На самотніх вершинах зростає каміння,
важке, мов слова,
А під вікнами ходить — вздовж тулуба руки —
людина жива.

Цвіт дерев до небесного ока — це завжди
і попри роки.
Я заповнена тишею вже аж по вінця, а ти хто такий?
Там, де вечір дбайливий до ніг перехожих
по тіні приклав,
Мир моєї душі проростає до зізд найтихіше із трав.

Напевно, цей вітер не відає сам, що діє.
Листок ще тримався на гілці — а вже немає.
Холодними пальцями пестить ліхтарні шиї
І кличе травинки й волосся моє до раю.

А я крадькома в кулачку собі заховала
Від хижих тролейбусів жменьку тепла малого.
На більше немає права — хвала і слава
Й за те, бо приходить і дмухає до порога.

Хто бачить мене — тільки б погляду не відводив,
В Чиїх я руках — тільки б з рук не пускав ніколи
У світі, де нині в трансконтинентальні води
Прямі телефонні лілії пустять корінь.

А вітер жене у ясир полонене листя,
З кульбаб незахищених білі зрива оздоби,
Кладе поцілунки на лиця доріг пречисті.
Простімо йому, бо не відає він, що робить.

Злива

Хмари зводять водні башти.
Віщування їх збулося.
Тільки б знати, хто так хитро
Закрутив їм вовну кару.

Запитаєш — і зобачиш:
Пастух нашого волосся
Усміхнеться і за вітром
Пожене свою отару.

А було пророцтво взято
Із часів Армагедону:
Що воздасться всім, хто дихав,
По ділах їх і по вірі.

Тож щовечора затятим
Німуванням телефона
Денних слів безглуздий вихор
Я спокутую покірно.

Ти тепер приходь і слухай:
Щедро сиплють діаманти,
Цупить ніч собі їх в статок,
Горне в чорні оксамити.

Пошепчи вікну у вухо
Свою мрію, наче мантру,
Щоб чабан усіх ягняток
Й нас узявся сторожити.

Колискова для міських вогнів

У мушлі міста завше чути шум теплої юрми.
Приклади до вуха — полоскоче асфальтовим
шурхотом.

Двоє при шибці, заскочені фарами, — ми.
І небо з вечора чорним підкреслює мур, бетон.

Під вікном — там кудлатий бабай: у картаті мішки
Поскладає малят неслухняних, занесе у ліси свої.
Ось і я була вельми нечемна нині, наслухала пташки
Замість їхати у заторі в поганому настрої.

День ретельно просіював нас крізь дверей густе сито,
І лишилася сіль, і десь розпорошилися
рештки патетики.

Час лягати у руки до ніжного світу,
Який спатиме, обійнявши мене,
мов іграшкового ведмедика.

Літній погляд

*

За пазухою у Бога
Дороги меняють цвет.

Андрій Гречаник

Дороги змінюють кольори — щоранку стають білішими;
Умиті росою поночі, всміхаються несходимістю.
Розчесано трави, і вітри в волоссі моїм полишено,
Та де мені взяти стійкості, щоб жити з цією милістю?

А ти так різко з'являєшся, немовби ангел, приходиш ти,
Зціловуєш тіні із повік — про тишу тебе розпитую.
Я маю достатньо сили, щоб усю цю ніжність витримати,
Яка спасе світ від стертих п'ят до голови непокритої.

Наче піщинку в морській сльозі,
що котиться з ока Божого,
Виносиш мене на берег дня,
кладеш на зорю — радуватись.
Дай мені моці видержати любов Твою хвилі кожної,
Бо більша вона за речі всі, які лише можуть справдитись.

Дарма ховатись в шумному плині
І в закутках червненого парку:
Незримі осяйні волосіні
Протягнено до кожного карка.

Із наших ніг на білім асфальті
Зростають тіней чорні тюльпани.
І неба незаповнена шпальта
Мовчить, що вітер ходить над нами.

Упіймані на сонячну вудку,
Так покрадьки і вміло — не лихо,
Ми відстані долаємо хутко,
Вдихаєм-видихаємо тихо.

А у дерев пришерхлому слові
Вчувається: шептати їм мило,
І тіням ще рости, і з любові
Рибалка відпускає свій вилов.

Ми улюблені люди у наших автобусів,
І тому вони возять нас так зосереджено.
Всіх, кого порятовано й навіть збережено,
Розподілено чітко по точках на глобусі.

Жінки смертні везуть дітлахам своїм хлопавки,
Висідають, де слід, поспішають, хоч важко їм,
Ставлять ноги в розплющені очі ромашкові,
А шляхи перед ними встеляють недопалки.

Боки зебр молодих, до асфальту закатаних,
Від потоку машин нам рятунок, заслона нам.
За краї білих смуг не заходь – заборонено!
Хто без захисту – кинуться миттю авта на них.

Ми улюблені люди у вулиць і паркінгів,
І тому вони водять нас там, де потрібно нам.
На білбордах дівчата у шубах посріблених,
А в зеніті сам липень – о, як, певно, жарко їм!

Наші руки здійснились, уста наші справдились.
А всі решта відходять, зникають, ламаються.
А спасіння із вранішніх кленів спускається,
І проміння звіщає, що люблять насправді нас.

Тяжкість отриманих травм вимірюється у тоннах.
Відрадою білою — радість прокидатись щоранку.
Навіть повітря вже розмовляє підвищеним тоном,
Хоче в легені тобі викричатися до останку.

Між містами заліг звір дикий і диха.
Тисячі Кілометрів — звати того звіра.
Доки його не чіпати, лежатиме собі тихо,
А торкнешся ногою — напружиться його шкіра.

Встануть тоді на тебе льодяникові столиці,
Словесами закидають плюшеві чоловічки.
Побачиш: тонкостанні дівчата
з глазуrowаними лицями
Спинаються на підбори, тягнучись до небесної річки.

Біси тебе не бачили б, якби не родився смертним.
Демони не ходили б, якби не руки і ноги.
Тільки б не пам'ятати нічого, коли смеркне,
Крім того, як краплі дощу бесідували з дорогою.

Волохатими ногами лісу земля ступає по небу.
Померлі тисячоліття сховалися за емблемами.
Однаково мусить далі вершитись у церкві треба —
І священний вечірній намаз
усіма можливими кремами.

Зцілюй отримані травми, доки пише небесна вода:
Випадково вдихнули в тебе життя, і тепер цвіте.
Ти – простір, що утворився
між стуленими долонями Господа,
Який дмухав на них, щоб зігрітись
у холодному Всесвіті.

Немає жодної різниці.
Богдан-Олег Горобчук

У запаленім горлі ранку деренчать голоси пташині.
Ну, заповни мене хоч ними,
все одно я пуста колиска.
Ці розкладені паралелі, ці висотки, що прісно й нині,
З дня на день асфальтують мозок —
шар за шаром — безмовним тиском.

Я слухняна і не міркую, механічно біжу по колу:
Тисну кнопки, роблю покупки
і поповнюю свій рахунок.
Де ж бо далі, вже липень липня,
і на місто таки я хвора,
І чи мають ще мапи світу
хоч якийсь до нього стосунок?

У розпачливім горлі ранку –
 гімн подобі життя пропачій:
Небесам, що постійно сині, і землі, що постійно знизу.
Саме вчасно виходжу з дому,
 знаю, де маю йти і нащо, –
Все одно я пуста, як бубон, –
 по дорозі чи по карнизу.

Як давно не лунала пісня
мурашиних сріблястих лапок!
Порожнеча така, що навіть нема імені для такої.
Є лиш звістка блага, що з мене
не залишиться ні уламку,
Коли всі балаганні шатра врешті згорнуть у сувої.

Хоч у ритмі коліс вагонних
 стукотить мені кров у скронях,
Тільки знаю світобудову,
 що не скажуть жодні дзеркала:
Зверху – добра Його долоня,
 знизу – добра Його долоня,
А між ними усе вмістилось, що уміщеним бути мало.

Заспокійливий чай із чебрецем

Ступлю на проспекти Києва — він на мене волає,
Натовпами, що навстріч, чинить атаку всоте.
З обрію і до обрію сонце літає воланом —
Двоє гравців невидимих сховалися за висотки.

Тра ця завзята вельми: напнуто сіті пилу,
Встелено шлях асфальтом — жорстко цілує ноги.
Хоч би дійти до суті й сутінків пощастило,
Хоч би вже не штурхнути ненароком нікого.

Нащо кричить на мене? Мало займаю місця,
Важу не так багато, дихаю зовсім тихо,
Плачу не надто часто — раз або два на місяць,
Кроками спричиняю малий при землі вихор.

Та зорять підозріло: що ховаю у жмені?
Для чого подовжую чергу, стаючи у ній п'ятою?
Шкодують того повітря, що у мене в легенях,
Того шматочка землі, який у мене під п'ятами.

В парку прийду до лип — пустять до себе в тіні,
Нічого не скажуть, та відаю: радітимуть мені щиро,
Так, як тішаться пси своїм хазяям вечірнім,
Коли відступає день на боки усі чотири.

Тоді, всміхаючись широко, стрибаючи вище й вище,
Несучи привітання в кожній своїй лапці,
Намагаються повідомити, що, поки чекали в тиші,
Надихали господарям тепла повнісінькі капці.

Заспокійливий чай із лавандою

Це просто — потрібно лише пережити,
Аби народитися наново вкотре,
Цей біль допустити, бо ж несамовитий,
Щоб кров проштовхнула його до аорти.

Вдихати його й видихати віднині,
Із ним перестояти, перетриматись,
Це лезо двогостре, що віссю у спині,
Ці скалки у грудях, що цінно їх мати.

Ці скалки коштовні — твій скарб найдорожчий,
Під серцем носи діаманти колючі.
Лавандові квіти приходять із прощі,
До синього сну допасовують ключик.

Тож перебирай свої зоряні чотки:
Твій біль із тобою навіки, до скону,
Уже він досягнув, уже він солодкий,
Мов ягоди із виноградного грона.

‘Встань-но із ліжка і вийми ножі із серця,
Вийми ножі із серця і кулі з лоба.
Ти переможець сьогодні і в цьому герці
Перемагаєш власну темну утробу.

Що має бути і що уже відбулося,
Стане, мов на долоні руки твоєї.
Королева дощу розпускає волосся.
Довге волосся — аж до землі — у неї.

‘Вийди несквапно з будинку, не озирнися,
Босий ступай асфальтом, немов по шовку.
Хай тобі листя покинуте, впавши низько,
Тугу свою станцює щасливо й ловко.

‘Кволі страхи заберуть з твого горла пальці,
Знову зростеться те, що було розбите.
Ось вона, влада над світом, де всі страждальці:
Не просити любові, але — любити.

‘Не чекати на слово, але — прокричати
Просто в обличчя вітру, що він — шалений,
І біля обрію стати мовчки на чатах,
І пантрувати кожен листок із клена.

Дерева зросли, і тому
немає чого боятися.
Запалена сонячна рана
загасне в вечірньому подуві.
Мовчанку лишили саму
серед бульварної матриці:
Стоїть тепер, вся осіянна, —
травинки принишкли у подиві.

Ще туляться тіні до стін,
до тіла сповнені заздощів,
А складено вже остаточно
для дня, що за ним іще сто нових,
І розклади руху хмарин,
й маршрут sms-ок завтрашніх,
Ескізи барханів пісочних,
щоранку інакше мальованих.

Лежить на пошерхлих устах
сопілка нічного видиху,
У кожного тиша вже власна,
проте над землею солоною
Дерева шурхочуть в містах,
лопоче листя невидиме:
То гладить свій світик пухнастий
Творець шкарубкою долонею.

Анамнезис

Заходжу у дощ, наче у кришталевий будинок,
Ступаю дзеркальним асфальтом, натертим до блиску,
І шар позасвіття, який під підшвами виник,
Виштовхує вгору і ноги підважує тиском.

О Ти, що складаєш у пазли барвисті минути,
Предивно мені: коли шкіру зігріла одежа,
То десь усередині, в центрі, так холодно люто,
Немовби я тілу своєму таки не належу.

Коли Твоя милість досягне найтоншої риси,
Зустрівшись з моїми потугами вирости з себе,
Тоді перевернеш мене головою донизу
І стопи мої зможуть твердо ходити по небу.

І ще коли чаша можливого здійсниться вповні
І з'явиться стрижень в суцільного вічного плину,
Тоді мене вивернеш із серцевини назовні,
Аби відігралась під сонцем моя серцевина.

І раптом — від тім'я до п'яток! — пригадано буде,
Як тихо і м'яко стопу опускати у хмару,
Що тепло насправді промінню бриніти у грудях
І що забуттям вже відбуто найтяжчу покару.

Коли я виросту

Тоді, коли виросту, я буду дуже великою,
Такою великою, наче прапервісне дерево:
Так само руками змахну перед хмарними ликами
Для тих, кому вітром над тім'ям моїм шлях постелено.

Коли вони рушать в дорогу шовковими стопами,
Волоссям моїм прошурхочуть, проходячи пошепки,
Пташки у верхів'ях ще довго шукатимуть спокою,
Стривожені раптом у гнізд своїх плетених кошиках.

Коли я зросту, тоді стану, мов гори над хмарами,
Зумію усе обійняти, в чім кров колообігом:
І царства, які одне одного нищать пожарами,
Й дітей, що ховають щенят до кишень свого одягу.

А може, ще виросту так, аж планети мене минуть,
Аж визирну із океану зірок мільйонокого
Й побачу той берега край, де твердиня, земля і путь,
Де можна навчитись ходити найпершими кроками.

На найвищій гірській вершині,
Де живуть найвільніші з вітрів,
Куди не доходять навіть шеренги смерек
І не сягає покриття жодного мобільного оператора,
Лежить камінь,
Який є тобою.
Він знає, що ти, як і він,
Не боїшся нічого з можливих речей:
Тебе не розмиють нескінченні зливи,
Не здують гіркі буревії,
Не спалить вогонь із блискавки,
Не засипле град,
Не засічуть батогом снігу,
Не залле раптова повінь,
Не осліпить палюче сонце,
Не заморозить усмішка місяця,
Не розіб'є запаморочлива висота,
Не ковтне бездонність прірви,
Не протне лезо ножа,
Не досягне метал кулі,
Не оглушить розпач крику,
Не перетриває безнадія мовчання,
Не зломить нестерпність болю,
Не зловлять чіпкі пальці байдужості,
Не поглине пекло люті,
Не скує холод пустоти.
Він знає —
А ти забув.
Тому він бачить усі різнобарвні небеса,
А ти — тільки перше з них,
Синє-синє.

Небо іде через місто

Небо іде через місто, не ронячи слів і непоквалом,
Переступає будинки ногами своїми невзутими.

Маршрутки женуться за ним

і не встигають за розкладом,

І збиті автівками пси кричать нечутими звуками.

Тоді воно зупиняється і дивиться вниз, дивиться,

І хмари приходять і плачуть

над ними, вони ж — безпритульники.

Небо — дідо старе із туманом на вилицях,

Не шанують його юні міста-богохульники.

Мовчати б — а бурмотять вавилонськими мовами,

Принишкнути б — а ось пнуться

вгору і вгору поверхом.

Хто вище живе за п'ятнадцятий,

ті перед зірками без сорому

Скидають вечірні одежі в передсонному поруху.

Коли не стане повітря, я зможу асфальтом дихати,

Металом, бетоном і склом —

байдуже чим, але виживу.

Нумо пограймося в гру, наче немає виходу

З меж намацальних плит, за кольорове видиво.

Нумо — але за умови, щоб краплі у срібло крапали,

Щоб кожен з автомобілів, аби нічого не сталося,

Спинявся заради псів, які на той бік біжать лапами,

Щоб небо ішло через місто, ішло, не зупинялося.

Розпалене літо існує для того,
щоб вільні пушинки ловити в волосся,
Стояти у спраглому подиху сонця
і тілом темніти в його поцілунках,
Коли на дрімливу в кульбабах дорогу
невидимий хтось з-під травинки голосить,
Сюркоче про те, як іще спозаранку
лелека подався в північнім керунку.

Тепер стало жаль мені так за ту гілку,
що хилиться никма додолу із плодом,
Бо тиша безхатня на ній заночує,
долоньки листочків підмостить під щоки.
Ромашки малі мають горду поставу,
пишаються всі, як одна, своїм родом,
А вітер безрідний, він шарпає клени,
статечні тополі воює з наскоку.

Народжене, щоб досягати в солодке,
вже яблуко кожне свій бік вигріває.
Билинка струнка коло цілого поля
на чатах завмерла – її то робота.
Меди, мимохідь розілляті бджолою,
весь світ затопили від квітки до раю.
А Ти розіклав на пушинки тенета,
бо годі шугати їм так безтурботно.

В очікуванні на автобус і ніч

Питай у каміння порад,
Як можна стояти незрушно.
Дме вечір палкий — моя радість, —
Цілує бешкетно у вушко,

Де в срібному позирку фар
Автівки прокочують шини —
Залізне нашестя татар,
Яке вже ніхто не зупинить.

Ти завжди один проти них —
Слабка перепона для вітру.
Пильнуй не забути про вдих
І видих, адже в тебе вірять.

Є право дивитись будь-де,
Та очі зведеш — і навзаєм
Малого такого тебе
Безмежжя небес споглядає.

Як тоді вистоїш вік
Під поглядом тим всюдисущим?
Місячна білка з горіхів
По зернятку сні нам вилущує.

Останній автобус

Останній автобусе, ти мене звідси вивези,
Де занімілим дверям роти зацібно,
Де справи денні доважують віти, мов терези,
Згойдані подихом тих, хто й не дихав нібито.

Світло ліхтарне – єдиний світ, що лишився мені,
Де на порогах обтрушено порох зі взуття
І невідомо, скільки вікон осліплих у темені,
Скільки загублених псів під під'їздами туляться.

Вивези між будинків, що стали дикими,
Над асфальтовим звіром, крізь місячне паспарту,
Під вільною площею неба,
що під рекламу не викупили,
В напрямку, протилежному до руху транспорту.

Відаю: в полі спів цвіркунів пасеться,
Заглушений моторами траси, – з них кожен промине.
Приїдь і пусти до свого залізного серця,
Де несподівано буде вільне місце і для мене.

Осінній погляд

З пошани до літа, що відходить,
Слід хоча б день поносити жалобу,
Поплакати, потужити,
Побитися головою об стінку,
Згадати всі теплі дні, що були,
Втратити по сльозі за кожну щасливу мить,
Віддати по безсонній ночі
за кожен із минулих поцілунків.

А відхворівши
І відкашлявши останній біль,
Одного ранку прокинутися,
Вбрати найкращі шати
І вийти з дому назустріч кленовій осені —
Своїй новій тихій любові,
Яка терпляче чекала на тебе під вікном,
А тепер на твою честь розмахує листям на радіощах.

‘Вересень верне кирпатого носа:
Теплих вечір’їв уже не вернути.
Тиша прийшла і стоїть мені босо —
Владарка тіней, у злото закута.

Зважив би хто, але сонячні жорна
Мелють усе на однакові гами.
Скільки кульбаб ми проходили — жодна
Не озирнулася навіть за нами.

‘Мовчки стояли, вросли у космос,
Вгризшись корінням у землю солону.
Покрадьки холод вплітається в коси,
І мимохить його носиш додому.

‘Ми дожилися до вітру оцього,
Мов до останнього подиху світу.
Завтра — потоп на усякого злого,
Завтра — дощі, але нині живий ти.

‘Хто нас побачить, коли на коліна
Впала трава і про решту забула?
Дивиться Той, Хто прощає провини, —
Просто тому, що я хочу, щоб був Він.

Ти дивишся на мене

Ти дивишся на мене
Теплими вологими очима вечірніх вікон
Крізь вересневу зливу.
Ти спостерігаєш за мною
Золотими позирками нашорошених ліхтарів
У безлюдному парку.
Ти пантруєш мене
З-під вій
Того, хто любить,
І так само не зводиш із мене погляду,
Вигинаючи веселку брови
В ясному небі опівдні.
Коли ж мені бути самотньою,
Якщо Ти видиш навіть те,
Як моя волосинка
Покрадьки падає
На жовтий кленовий листок,
Що завмер під ногами.

Чи тепло тобі у твоїй шкірі,
Коли осінь нестерпно вітряна?
Дощі завжди приходять щирі,
Та ми слова їхні з лиць витремо.

Пощо нам у серпні була ця правда,
Коли в кавунів був сік солодкий,
Коли дотики були вправні
І усміхалися люди на фотках?

Але тепер, коли чесні зливи
Змивають макіяжі всіх спектрів,
Кожна волосинка заголосила...
А може, вдягти вовняного светра

І в день сонячний — таж бувають! —
Піти просто в руки кленам лапатим?
Нишком себе в пальто заховаю —
Пальці в кишенях відігрівати.

Купив би запросто мене в мирі
Цей жовтень із його золотом.
А проте у моїй шкірі
Мені холодно.

Подарункові дні – бонус-програма осені

Ці сонячні дні – теплі бонуси жовтня,
Неначе скасовано термін осудності.
І листя лежить непорушно і жовто –
Фігурні печаті живої присутності.

Приходять автобуси пізно чи рано, –
А втім, не на них вже чекається в дні такі,
Коли всі кути і тонкі свої грані
Світ згладжує в кулю й вертає до витоків.

Стоїш – ніби в центрі, і знаєш, і значиш,
І довші вже ночі, і ноти є вищими,
І клен серед парку, що свідчить: «Я бачив!» –
Він свідчить зростанням своїм незахищеним.

Вихідний

А завтра, можливо, з'являться боги...

Джон Гарднер «Жовтневе світло»

А завтра прийдуть боги — так почнеться ранок.
Законний твій вихідний — можеш бути вдома.
Котом пухнастим у вусі засне утома,
Промуркотівши докори наостанок.

Висотки вклякли, принишкли під небом траси.
А ти жива, в тебе кров циркулює в жилах.
І невідомо, чим же ти заслужила,
Що хмари йдуть безсловесними на Черкаси.

Мобілку вимкнено. Десь у передпокої
На тебе ждуть sms-ок заgonи карні.
Ти мовчки приймеш постриг у перукарні:
Зрікаються так (на день) суєти мирської.

З волоссям скинеш тягар двох останніх років.
Забудь усе і не думай: тобі простили,
Адже непростим жити немає сили,
А завтра прийдуть боги і почнеться спокій.

За день до того і також у день потому,
Як завжди, ти будеш порох і пил дорожній.
А завтра — на мить — проявляться в речі кожній,
Щоб знов лишити тебе сам на сам з бетоном.

Подорож у листопад

Дві страшніє minuti

Мовит бо вім Господь: «Небо и земля
Мимо идут».

Іван Величковський

«Зегар з полузегарком»

Осене, ти прийшла на мою голову,
Дощами тонкими вві'ялася в мозок.
Дерева роздяглися, і це здорово:
Разом чекатимемо морозу.

Якби хоч проміння лягало на серце,
Якщо вже зі мною цей день трапився.
Але — хмари. І ти сердишся.
І в голубів ранкова трапеза.

Сядьмо в електричку, де у вікнах сонливих
Небо і земля проходять мимо.

Київ відпустить від себе недалеко —
На залізному повідку цього потяга —
У поля туманного млека,
Де ми пробудемо протягом

Дня і потім утікати́м разом,
Захоплені несподіваним вихором,
І мокрі дерева нам заздритимуть,
Що ми вміємо сумувати і дихати.

Якби всі голоси говорили до мене,
Якщо вже зі мною це життя сталося.
Але ти мовчиш — думаєш, певно,
Рахуючи у вікні станції:

Треба вийти і стати твердо на путь,
Але ж небо і земля мимо ідуть.

Прогулянка містом

Обличчями вулиць пливе тінь знайома, мов осінь,
Дохлюпує ноту мінор, зачепившись по краю.
За мить і не знати, чи справді тут щось відбулося,
Адже між гарчання автівок той звук помирає.

Так тихо, так радісно, так незлобливо-погідно
Вмирає ще шепіт дерев під трамвайний перестук.
Почуєш його — а уже і розтанув безслідно,
Уже відійшов за межу і лишив тобі решту.

Тобі тут блукати, шукати чийсь погляд єдиний,
Нюшити за подихом чистим весняного цвіту,
І, може, в одному з провулків, десь на середині,
Збагнеш, що тобі не дійти, хоч як довго ходити.

Тобі не дійти, але скільки побачиш в дорозі!
Аж дух перехопить, аж вчуєш: нарешті — початок!
Замислений клен зупинився похило на розі
І кидає листя під гострі підбори дівчатам.

Поший мені ніч
із клаптиків тіней в кутках
порожніх кімнат.
Я вкриюся нею,
я спатиму тихо і чемно
і диханням стану.
Нічого, опріч
забутих слідів на стежках
вертання назад,
Де понад землею
лунали слова надаремно,
стелились туманом.
Секунди всі злі,
і байдуже нас проминають,
і квапляться геть.
Хто добрий — Один,
Хто рахує у нас кожен волос,
удар кожен в грудях.
Із центру землі
вже зоряний дуб проростає,
впирається в твердь,
Спинаючи плин,
і годинники сунуть спроквола,
і спогади судять.
Корону вдягни
із самотніх твоїх вечорів
і берись до шиття,
Ти можеш такий
ніч скроїти з уламків речей,

з усього, що важить.
За день до зими,
щоб втекти від німотних дворів,
зграї листя летять
У простір чудний,
який жодним з мільярдів очей
нас не зауважив.

Відхід

Поклади мене на землю, я спатиму на землі.
Нехай чутиму кроки – як по шибці від мене йде дощ.
Всі, що були великими, стануть раптом малі,
І світом заволодіє добрий Захмарний Дож.

Більше не буде плачу і скреготання зубів,
Мовчки зросте трава у колишніх слідах,
Вистигне чай, і зійде в грудях давній посів –
Квітка з усіх любовей сповниться в пелюстках.

Тоді знатиму, Хто додає у море сіль,
Хто крадій відправлених sms-ок, що так і не дійшли
до адресата,
Хто так дбайливо обіклав Землю хмарами звідусіль,
Аби їй було м'яко на долоні нескінченності спати.

Зміст

- 5 • Той, Хто бачить мене, я і мій клен. *Галина Ткачук*
- 11 • «Я, можливо, навчуся колись говорити і зумію докупити складати слова...»

Зимовий погляд

- 15 • День
- 16 • Ранок. Спроба виїхати з Троєщини
- 17 • «Є Хтось, Хто хоче поговорити із нами вітром, землю й смертю...»
- 18 • «Говори мені дуже-дуже тихо...»
- 19 • «Скільки в тобі поцілунків?...»
- 20 • Кокон
- 21 • Зимове поле
- 22 • Січневе повечір'я для нас двох
- 23 • «Мої очі втомились, їх на ніч закрито...»

Весняний погляд

- 27 • Мимохідь
- 28 • «Коли на світ наступає ніч...»
- 29 • «Сьогодні ми відзначаємо...»
- 30 • «Хто такий ти, нав'язливий в зубах швидкоплине зі скреготом гальм?...»
- 31 • «Напевно, цей вітер не відає сам, що діє...»
- 32 • Злива
- 33 • Колискова для міських вогнів

Літній погляд

- 37 • «Дороги змінюють кольори — щоранку стають білішими...»
- 38 • «Дарма ховатись в шумному плині...»
- 39 • «Ми улюблені люди у наших автобусів...»
- 40 • «Тяжкість отриманих травм вимірюється у тоннах...»
- 42 • «У запаленім горлі ранку деренчать голоси пташині...»
- 44 • Заспокійливий чай із чебрецем
- 45 • Заспокійливий чай із лавандою
- 46 • «Встань-но із ліжка і вийми ножі із серця...»
- 47 • «Дерева зросли, і тому...»
- 48 • Анамнезис
- 49 • Коли я виросту
- 50 • «На найвищій гірській вершині...»
- 51 • Небо іде через місто
- 52 • «Розпалене літо існує для того...»
- 53 • В очікуванні на автобус і ніч
- 54 • Останній автобус

Осінній погляд

- 59 • «З пошани до літа, що відходить...»
- 60 • «Вересень верне кирпатого носа...»
- 61 • Ти дивишся на мене
- 62 • «Чи тепло тобі у твоїй шкірі...»
- 63 • Подарункові дні — бонус-програма осені
- 64 • Вихідний
- 65 • Подорож у листопад
- 67 • Прогулянка містом
- 68 • «Поший мені ніч...»
- 70 • Відхід

Про проект «Електрокнига»

Поезію довгий час вважали комерційно непривабливою. Так воно загалом і є. Поетичні книжки в книгарнях припадають пилком. Принаймні продаються довше за книжки прози. Це привчило поетів ставитися до своїх збірок як до невідворотних витрат, а не прибутків, і полегшило нам справу. Збірку, яка вже склалася, потрібно видавати і рухатися далі. І байдуже, чиїм коштом.

«Електрокнизі» було що запропонувати поетам — ми друкуємо стільки примірників, скільки треба, хоч 100, хоч 200 (можемо оперативно додрукувати), а не властиві «великим» видавництвам 1000, більша частина яких потім і припадає пилком у книгарнях. І паралельно викладаємо електронну версію книжки в мережі на сайті «Авура». Гроші на це видання поет традиційно знаходив сам, вони не такі великі, як для традиційного друку. Головне — вгадати з накладом і не надрукувати зайвого.

І ось тут виявилися дивні речі. Поезія стала якщо не прибутковою, то принаймні не збитковою справою для тих поетів, хто любить гастролювати й виступати на фестивалях, поетичних читаннях тощо, яких за відсутності можливості видаватися стало якось помітно багато в літературному просторі. А поціновувачам же треба книжку з автографом, її не замінить жодна електронна версія. І несподівано видані в нас поетичні книжки самі поети почали продавати значно краще, ніж книгарні. Якби вони ще не дарували їх усім друзям направо й наліво, то взагалі завершували б свої турне з прибутком. Але ми розуміємо, що вимагати такого від поетів було б жорстоким. Бо поезія — то не для грошей.

Ну й останній штрих у цю несподівану схему внесли саме поціновувачі поезії. На отих слуханнях, зовсім несподівано для нас, вони почали збирати гроші на видання збірки чергового автора. Це була Олена Максименко, їй тоді, після кримського полону, було треба.

Олена ж усі прибутки від видання несподівано передала на друк книжки Світлани Богдан, започаткувавши таку собі естафету з видання поетичних книжок, яку нам хочеться продовжити й підтримати якомога довше. Подивимося, що з цього вийде, але сам прецедент обнадійливий не тільки для поезії, а й для всього книговидавництва. Вигадати б ще щось таке для прозаїків.

Літературно-художнє видання

Світлана Богдан

Той, Хто бачить мене

поезії

Передмова: *Галина Ткачук*

Ілюстрації: *Софія Атлантова*

Дизайн і верстка: *Микола Леонович*

Гарнітура: Arsenal, Leopolis

Видавець Санченко А. В.

Свідоцтво про внесення до реєстру видавців ДК №4371
від 23.07.2012

Богдан С.

Б73 Той, Хто бачить мене. — К.: Санченко: Електронка, 2015.
— 74 с.

ISBN 978-617-7026-25-8

ISBN 978-617-7026-02-9 (серія)

УДК 821.161.2-1
ББК 84(4Укр)6-5

Світлана

Богдан на-

родилася

1985 року в

Києві, де й

живе. Здобула

фах філолога у Києво-Моги-

лянській академії, де й працює. Лау-

реатка і дипломант літературних кон-

курсів «Молоде вино», «Смолоскип»,

«Гранослов», «Культрewanш», «Ватер-

лінія», «УРБА-Перехрес-

тя», авторка поетичної

збірки «Коли ще авто-

мобілі були людьми»

(2006). Нищівну критику

приймає на адресу

fotynija@ukr.net.

